

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Pre pošti prejemam velja: Za celo leto predplačan 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za en mesec 1 gl. 40 kr

V administraciji prejemam, velja: Za celo leto 12 gl., za pol leta 6 gl., za četrt leta 3 gl., za en mesec 1 gl. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino in oznanila (insertate) prejema upravništvo in ekspedicija v „Katol. Tiskarni“ Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semenjskih ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 77.

V Ljubljani, v sredo 5. aprila 1893.

Letnik XXI.

„Narodova“ petindvajsetletnica.

II.

„Narod“ je bil o svojem času vsprejel v svoj program tudi točko, da bode zagovarjal vero in kalliško cerkev. Ta program je pa pozneje bil se jedenkrat ponatisnil in zagotovil, da se hoče ravnati po njem.

Sedaj se pa vprašamo, kako se je v svoji petindvajsetletni dobi ravnal po tem programu. Sicer se ne upa ob svoji petindvajsetletnici trditi, da bi ne bila v tem oziru v njegove predale prišla kaka napačna beseda, katera bi se dala veri v škodo tolmačiti. Mi nečemo biti tako tesnosrčni, da bi že „Narodu“ zamerili vsako nepremišljeno besedo, katera je kakemu njegovemu sodelavcu ušla po neprevidnosti morda v hudem boju.

Povedati pa moramo, da se je v teh petindvajsetih letih „Narod“ postavil na načela, ki so popolnoma nasprotna katoliški cerkvi.

Pred vsem mi moramo naglašati, da je „Slov. Narod“ pisal dolge članke proti dogmi o papeževi nezmotljivosti. Vsak katoličan se mora podvreči sklepom cerkvenih zborov, ali „Slovenski Narod“ je pa pisal proti tem sklepom in jih na vse mogoče načine zavijal. Kdor sklepov cerkvenih zborov ne priznava, ni več katoličan, in list, ki take sklepe smeši, ni več katolišk. Tukaj ni nobenega pogajanja, tukaj ne pomaga tudi noben izgovor, da morda list naročajo tudi nekateri duhovniki.

Pa ne samo to. „Slovenski Narod“ ni zagovarjal le šolskih zakonov, s katerimi se ne strinja sv. Oče, temveč zagovarjal je v člankih celo civilni zakon. Vsakemu katoličanu je zakon zakrament, zakramente pa ima podeljevati samo cerkev, ne pa kaka posvetna oblast. Sploh je v letih 1872, 1873 in 1874 „Slovenski Narod“ zagovarjal vse zakone, katere so izdali nemški liberali proti cerkvi in katere take zakone so pripravljali ob tedanjem najlepšem cvetju liberalizma v naši državi.

Spoštovanje do duhovnikov je pa pač tudi v tesni zvezi z vero. Mi ne rečemo, da bi morda list ne mogel v političnem oziru obsojati postopanja tega ali onega duhovnika, ali želeti je pa, da se piše vsaj s tako dostojnostjo o duhovnikih, kakor o drugih političnih nasprotnikih.

Le preveč je pa znano, kako razžaljive izraze je rabil „Narod“ že večkrat proti duhovnikom. Bili so časi, ko jih je nazival le s „farji“, da, še „papežev vole“ jih je imenoval in jim pridejal še mnogo drugih takih neestetičnih priimkov. Pri tem je pa kaj rad govoril le splošno in napake posamičnikov generalizoval na vso duhovščino. Lahko rečemo, da je mnogokrat v grdenju duhovščine daleč prekašal židovsko „N. Fr. Pr.“

Tudi za protestantstvo se je „Narod“ navduševal v času svojega izhajanja; iz dopisov iz Rusije in mnogih drugih člankov je pa tudi le preveč vidno, da je „Narodu“ bilo že večkrat pravoslavje mnogo ljubše, nego katoličanstvo. Sploh pa „Narodu“ ni treba podtikati kakega sovraštva do cerkve, ker ga je že tolikokrat pokazal, da bi se pač imel le pravico pritožiti, da mu delamo krivico, ako bi ga še imenovali katoliškega.

Sicer ne oporekamo, da bi „Narod“ ne bil sémtertja prinesel člankov pristnega katoliškega duha. To pač nikakor ni čudno pri listu, kateri je že tolikokrat menjal svoja načela. Poleg tega je pa vedeti treba, da je naš narod eminentno katolišk in ni misliti, da bi list, ki bi pri nas ne pokazal nikdar katoliškega lica, imel še kaj veljave.

Tudi ob volitvah je bilo potrebno sémtertja pokazati se dobrega katoličana, kajti še tako je večkrat ž njegovimi kandidati težavno šlo.

Kaj je poslednjih deset let „Narod“ gledé na vero pisal, o tem ne bomo dosti pisali, ker je večini naših čitateljev še preživjo v spominu. V našem listu smo že večkrat govorili o tem. Toliko lahko rečemo, da resno mislečega, razsodnega, naglašamo, razsodnega človeka pač ni več mej nami, ki bi mogel verjeti, da je „Slov. Narod“ v istini

katoliški list, ako ga je le večkrat čital in zna katolicizem ločiti od lažliberalizma.

Nam konservativcem ali klerikalcem vedno rad očita kozmopolitizem, tudi v slavnostni številki je mnogo o tem kozmopolitizmu govorjenja, ali če pogledamo njegove liste, povsod najdemo sledove nemškega liberalnega duha. Ako čitamo njegove članke, kako malo je pristno narodnega v njih, mrgoli pa kar nemško-liberalnih fraz. Človeku se velikokrat stvar zdi že nekoliko znana, ako čita morda liberalne liste. V slavnostni številki „Slov. Narod“ priznava, da je vera nekaj sestavnih del narodnega bitja ter zategadel del narodnosti njegove. Res je, da je „Slov. Narod“ vero, ki je višja, nekako podredil narodnosti, ki mora vsakemu katoličanu biti nižja. Pa nad tem se nečemo izpodtikati. Rajši recimo, da se je člankar le malo slabo izrazil. Tembolj veseli nas, ker je člankar izrecno priznal, da je narodova vera katoliška. Le jedno željo imamo v tem oziru, da bi gospodje besed, ki so jih zapisali ob petindvajsetletnici svojega glasila, se tudi v resnici držali in pokazali tudi v svojem političnem življenju, da jim je za katoliško cerkev zares kaj mari, kajti potem ne bomo tako z otožnim sreem pisali o „Narodovi“ petdesetletnici, kakor pišemo o njegovi petindvajsetletnici.

Politični pregled.

V Ljubljani, 5. aprila.

Nova člana gospodske zbornice. V gospodsko zbornico poklicana sta bivši predsednik zbornice poslanec dr. Smolka in pa grof Friderik Kinsky. Sedaj ni več govoriti, da bi dr. Smolka še bil voljen v zbornico poslancev. Po časti, katera se mu je sedaj naklonila, on že vsled svojega demokratskega mišljenja ni hrepel. Vsprejel jo je, ker so višje osebe to želele, kakor je o svojem času bil tudi prevzel tajno svetništvo, pa si izprosil, da mu ni treba nositi tajnosvetniške uniforme. V gospodsko zbornico on najbrž ne bode prihajal, ker je že one-

LISTEK

Hasan-Hosein ter mojster Hiram.

Versko-zgodovinska paralela. F. S. Šegula.
(Konec.)

II.

V svetoznanim delu Leona Taxila, bivšega prostozidarja, sedaj vernega katoličana, v „Les Frères Trois-Points“, v onem oddelku, ki podaja obred, kako se sprejema prostozidar za „mojstra“, beremo:

„V dobi svoje največe slave sklenil je kraj Salomon, radi svoje modrosti slavjen sin Davidov, Bogu postaviti krasen tempelj. Za mojstra je postavil Hiram. Kdo je bil ta Hiram in odkod je prišel, o tem ne poroča zgodovina. Poslan je bil kralju Salomonu od kralja v Tyrusu, malikovalca, a znal je ta čudoviti mož si zadobiti obče spoštovanje. Njegov ponosni duh povzdignil se je visoko čez ostalo ljudstvo. Vsakdo pokoril se je njegovi volji in njegovemu skrivnostnemu vplivu. Imenovali so ga le „mojster“. — — — Njegova moč bila je velika; imel je več kot 300.000 delavcev v svoji oblasti, ljudij iz vseh dežel in vseh jezikov.

Nekega dne obiskala je velika kraljica Balkis iz Sabe največjega kralja na zemlji. Da ji pokaže

svojo moč, pelje jo tje, kjer se je zidal novi tempelj. Kraljica vsa zavzeta, hoče videti arhitekta, ki je napravil črtaz ter vodi delo. Nerad dá Salomon priti Hiramu. Mojster pozdravi Balkiso, potem se poda k tempelju. — Tu vzdigne svojo desno roko ter napravi ravnokotno znamenje v zraku. Sirci v njem spoznavajo svojo črko T. Pri tem znamenju zgane se vse ljudstvo ter se pod vodstvom nevidnih vodnikov uvrsti v strahovite bojne čete. Najprej 1. mojstri, za njimi 2. pomočniki, 3. delavci. Le eno znamenje še, in te trume uničijo vse, kar se jim ustavi v bran.

Pri pogledu te moči Salomon obledi. Strahopetno ogleda se nazaj po bliščeči, ali mali trumi duhovnikov in dvorščakov, ki ga obdajajo . . . Še eno znamenje, in trume se z zobmi škripaje razškrpe. Ta moč je ljudstvo!

In na drugem mestu iste knjige nadaljuje svojo legendo „Jako-Častivredni“, ki sprejema novega mojstra v prostozidarsko društvo:

„Ze se je bližalo h koncu častljivo delo prostozidarstva, kar ga preprečijo sovražniki. Vedeli so dobro, kako vestno mojster Hiram posebno čuva one skrivnosti, ki so delu potrebne, in v tem našli so priložnost ga uničiti. Nahujskali so tri delavce

našega častivrednega mojstra ter jim prigovarjali, oni so že dobro poučeni, ter jim ni več treba ostajati v nizkem redu. Od te dobe zapeljani niso več ubogali. — Hoteli so s silo vstopiti v „osredno hišo“, a to bilo je le mogoče z „mojstersko pristopno besedo“. Sklenili so tedaj zarotniki — njih imena so: Jubelas, Jubelos, Jubelum — s silo iztrgati Hiramu ono „besedo“, ob enem pa, da se kazni odtegnejo, ga umoriti. — Tempelj je imel tri izhode, pri teh se razpostavijo zarotniki.“ Da skratko končamo dolgo legendo: „Jubelas je smrtno ranil Hiram pri južnem izhodu, in ko je hotel uteči. Jubelos pri zapadnih, do čistega ga je umoril Jubelum pri izhodnih vratih.“

Tako žaljuje „Jako-Častivredni“: „Žal, dragi bratje, zdihuje svet od one osodepolne dobe, ki nam je vzela našega očeta Hiram, v globoki temi; vse delo je prenehalo . . . Pa li ne moremo nič storiti, da dobimo zopet luč? Radi tega ravno zdihujemo navzlic take strahovite hudobije, ker je padel mož tako velikih krepostij. On sam znal je za skrivnost začetege dela. Kdo bi se dandanes upal nadaljevati začeto delo? (Molk.) Toda, moji bratje! Ne omahujmo, ne obupajmo. Objokujmo mrtvega našega mojstra, ob enem pa iztrgajmo njegovim morilecem pozemeljske njegove ostanke!“

